

lægge Bægt paa, at saadan vil det være til alle Tider, at Trykkefriheden er en af de Ventiler, hvorigjennem de gjærende Stemninger, som ellers kunde blive farlige for Samfundet, kunne komme frem, saa at det ikke stader noget. Denne Trykkefrihed fra Slutningen af forrige Aarhundrede mistede vi, inden Aarhundredet gik ud, til stor Sorg for alle fribaarne Naturer i Danmark og alle Danmarks Skribenter, men næppe vaagne de Folkelivet igjen efter den store Udmattelse, Napoleonskrigene havde ført med sig, for ogsaa Duffet vaagnede om at faae Trykkefriheden paany. Der var en stor Mand i Danmark, som satte et saadant Haab til Trykkefriheden, at han mente, at havde vi denne Frihed, var der fuld Ytringsfrihed om de offentlige Sager, behøvedes der ingen Rigsdag. Der var Andre, der havde den Mening, at en Rigsdag var nødvendig, men det var deres Tanter, at Midlet, Veien, ad hvilken vi skulde naae til en konstitutionel Forfatning, var Trykkefriheden, og derfor blev Selstabet for Trykkefrihedens rette Brug Hjemstedet for hele det Arbejde for at faae den Forfatning, paa hvis Grund vi nu bygge. Her er flere tilstede af de Gamle, som have stæmpet under Trykkefrihedens Banner. Skal det nu vise sig, at denne Ytringsfrihed, denne Skrive- og Trykkefrihed, som vore Fædre, der have brudt Veien for Friheden her i Danmark, have priist, skal fastes tilside? Der er i vor Grundlov et Minde om, hvorledes de Gamle elskede Trykkefriheden, og hvordan de have lidt under Indstrænkning af Trykkefriheden. Det er § 86, den, hvor det hedder: „Censur og andre forebyggende Forholdsregler kunne ingenstinde paany indføres.“ Det er et Ord, som minder om, hvor bittert de tænkte paa den Tid, da Trykkefriheden var indstrænket i Danmark, og hvor inderlig de ønskede, at Saadant aldrig mere skulde komme frem. Men saa vist som denne Lov har gjort det usikkert, hvad der maa yttres i Tale og i Skrift, og hvad der maa fremføres paa Tryk om offentlige Sager, saa vist er det, at den er en forebyggende Forholdsregel af dem, som ingenstinde paany maa indføres, og derfor maa jeg, foruden hvad jeg ellers har sagt om denne Lov, om det Uklare, det Vage, fremhæve, at den er i Strid med Grundlovens § 86 som en forebyggende Forholdsregel mod den Trykkefrihed, som er kommen til os fra Fædrene, som et Palladium, som Grundloven fordrer ikke maatte blive anfægtet. Det er af disse Grunde, jeg vil henstille til det høie Thing at forfaste denne Lov.

Jeg skal kun tilføie en Bemærkning om dette Lovforslag som det, der er kommet frem

oprindelig som en foreløbig Lov. Naar jeg læser § 25, kan jeg ikke skjønne Andet, end at sund Mennekesforstand vil føre til, at ingen foreløbig Lov nogenstinde maa udstedes, naar Regeringen ikke er sikker paa, at den følgende Rigsdag vil vedtage den. Og naar jeg læser, hvorledes en af vore Statsretslærere, naar han vil undersøge Spørgsmaalet om de foreløbige Love, særlig ser hen til Love, der gjøres nødvendige paa Grund af Krig, Pest eller andre store Ulykker, ja saa er det atter for mig en Stadfæstelse paa, at den naturlige Maade, hvorpaa disse Love komme frem, det er, naar Regeringen veed, at den lovgivende Forsamling vil være aldeles enig med den om disse Ting, saa at kun den Tilfældighed, at den lovgivende Forsamling ikke er til Stede, gjør, at Regeringen foreløbig maa øve Lovgivningsmyndigheden paa egen Haand i sikker Forventning om, at de andre Dele af Lovgivningsmagten ville slutte sig til den. Jeg vil henstille Loven til at blive forkastet, men dersom det høie Thing vil lade den gaa videre og lade den komme i Udvalg, saa vil jeg lægge det samme Thing paa Sinde, at det maa være fuldt Alvor med at lade den behandle af Udvalget og lade den gaa videre, at ikke Landstinget skal blive medstyldigt i, at vort Folk Aar igjennem skal komme til at leve under en Lov, som staar i Modsetning til, hvad Banebyrderne for vor Frihed have agtet for et umisteligt Billaar for Folkelivets Trivsel.

Mazen: Jeg er ganske enig med den ærede sidste Taler i, at det vil være heldigt at holde sig til de Lovforslag, der virkelig foreligge, i Stedet for at forbyde sig i uvekkommende Ting; men det forekommer mig, at den ærede sidste Taler dog kom temmelig langt bort derfra. For det Første ved Fortolkningen af Grundlovens § 25 — den antager jeg, at vi kunne overlade Højesteret, det turde vel være det Rigtigste, at vi ikke forbyde os i den Slags Ting og opstille Aaastande, som jo dog Enhver — og her appellerer jeg til den sunde Mennekesforstand — maa sige, at der ikke staar et eneste Ord om i Grundlovens § 25. Naar dernæst det ærede Medlem sagde, at det foreliggende Lovforslag var i Strid med Grundlovens § 86, fordi det var en forebyggende Forholdsregel, maa jeg sige, at det er simpelthen en Feiltagelse; det ærede Medlem veed ikke, hvad der fortaas ved forebyggende Forholdsregler, thi hvis det ærede Medlems Mening var rigtig i saa Henseende, maatte enhver Straffelov, der satte Straf for Noget, som man havde offentliggjort,